

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN !

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Faragó Rudolf ügyvéd által képviselt felperesnek a jogtanácsos által képviselt **Központi Igazságügyi Hivatal** (1116 Budapest, Hauszmann Alajos utca 1.) alperes ellen kárpótlási ügyben hozott közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata iránt indított perében a Fővárosi Bíróság 2008. október 7. napján kelt 24.K.30.104/2008/4. számú ítélete ellen a felperes 5. és 7. sorszám alatt bejelentett fellebbezésére meghozta az alábbi

Í T É L E T E T

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes az életüktől és a szabadságuktól politikai okból jogtalanul megfosztottak kárpótlásáról szóló törvényben meghatározott határidők ismételt megnyitásáról és a kárpótlás lezárásáról szóló 2006. évi XLVII. törvény (a továbbiakban: Kpt.II.) alapján személyi kárpótlási kérelmet terjesztett elő testvére, néhai ... szabadságának törvénysértő és igazságtalan elvonása miatt, akit 1941-ben ... falu lakosaival együtt Sárvára internáltak, ahonnan 1945-ben tért haza. Egyebek mellett csatolta a Jugoszláv Vöröskereszt 0702-1106/1992. számú igazolását, és több tábori levelezőlapot. Az alperes az 5643750-1. számú határozatban a kérelmet azzal utasította el, hogy az internálás nem tartozik a Kpt.II. hatálya alá, ezen a jogcímen a felperes igénye nem volt teljesíthető.

Az alperes határozatának bírósági felülvizsgálata iránt előterjesztett keresetet az elsőfokú bíróság elutasította. Definiálta, és elhatárolta egymástól az internálás, a deportálás és a munkaszolgálat intézményét, melyre figyelemmel a sérelmet az okirati bizonyítékok mérlegelésével internálásként határozta meg. Kiemelte, hogy a jogalkotó nem minden szabadságelvonással járó sérelem esetében nyitotta meg újra a kárpótlási igények előterjesztésének lehetőségét, csak az életüktől és szabadságuktól politikai okból jogtalanul megfosztottak kárpótlásáról szóló 1992. évi XXXII. törvény (a továbbiakban: Kpt.) 2. § (1) c) és d) pontjában meghatározott deportálás és kényszermunka miatti életvesztés, valamint a Kpt. 3. § (1) bekezdés c) pontjában meghatározott munkaszolgálat, mint szabadságelvonás miatti sérelmekért terjeszthették elő az igényeiket azok, akik azt korábban még nem tették meg. Az internálás nem tartozik a Kpt.II. 1. § (1) bekezdése alapján ezek közé, a kárpótlásra jogosító sérelmek közé. Ez okból az elsőfokú bíróság nem bocsátkozott annak a kérdésnek a vizsgálatába, hogy a felperes testvérének elhurcolása faji, vallási, vagy politikai okból történt-e, mert ez a tény csak a munkaszolgálat során elszenvedett sérelem kapcsán lett volna releváns, a Kpt. 3. § (1) bekezdés c) pontja alapján. Kitért arra is, hogy jogszerűen állította az alperes ellenkérelmében, hogy a felperes örökösként testvére szabadságelvonása miatt kárpótlási igény előterjesztésére nem lett volna jogosult, mert a sérelmet szenvedett 1992. július 2-át megelőzően hunyt el.

Az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatása, a kárpótlás megállapítása iránt a felperes terjesztett elő fellebbezést. Indokai szerint valós tényállás hiányában, iratellenesen, és téves érveléssel állapította meg az elsőfokú bíróság azt, hogy nem jogosult kártalanításra, mert a Sárváron működő tábor kényszermunkatábor volt, ahova akarata ellenére, politikai ok miatt, erőszakkal hurcolták el otthonaikból az embereket. A tábori körülmények leírása mellett továbbra is úgy vélte, hogy az oda hurcoltak kényszermunkára kötelezett deportáltak voltak.

Az alperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte, perköltséget nem igényelt. Hangsúlyozta, hogy az elsőfokú bíróság az iratokkal egyezően állapította meg, hogy a sérelmet szenvedett a II. világháború ideje alatt internált volt, és az internálás mint szabadságelvonás az 1997. évi XXIX. törvény, illetve a Kpt.II. törvény alapján nem kárpótlásra jogosító jogcím, a kérelmező pedig nem tartozik a kárpótlásra jogosultak körébe.

A fellebbezés nem alapos.

Az alperes kárpótlási ügyben hozott határozatának felülbírálatára a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.). XX. fejezete, a közigazgatási perekre vonatkozó eljárási szabályok szerint történik. A Pp. 324. § (1) bekezdése értelmében az I-XIV. fejezet rendelkezéseit a közigazgatási határozat felülvizsgálata iránti perekben e fejezetben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni. A Pp. 3. § (2) bekezdése alapján a bíróság a felek által előterjesztett kérelmekhez és jognyilatkozatokhoz kötve van. Erre a rendelkezési elvre épül a Pp. 215. §-a, amely az érdemi döntés korlátait a kereseti kérelem és ellenkérelem keretei között szabja

meg. Az e szakaszban megfogalmazott tilalom miatt a bíróság nem tehet megállapítást annál szélesebb körben, mint ahogyan azt a felperes kérte vagy az alperes vitatta. A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bíróságának Közigazgatási Kollégiuma KK.34. számú állásfoglalása szerint a Pp. általános szabályainak alkalmazására közigazgatási perben megfelelően kerülhet sor. A bírósági felülvizsgálat, a közigazgatási per tárgya a keresetben felülvizsgálni kért határozat. A pertárgyból következően a bírósági felülvizsgálatnak a hatósági döntésre kell korlátozódnia. Az alperes nem vizsgálta, hogy a felperes a kárpótlásra jogosultak körébe tartozik-e, erre nézve megállapítást a határozat indokolásában nem tett. Ennélfogva az elsőfokú bíróság olyan alperesi megállapítás jogszerűségének vizsgálatát nem végezhetette volna el, amelyet az ellenkérelem ugyan tartalmazott, de nem volt a kárpótlási határozat része, tehát a határozatnak erre nézve nem volt felülvizsgálható rendelkezése. A másodfokú bíróság ezért az első fokú ítélet indokolásából mellőzi mindazon indokokat, amelyeket az elsőfokú bíróság a felperesnek, mint örökösnek az igényjogosultsága hiányára vonatkozóan fejtett ki.

Az alperes a kérelmet elutasító határozatát kizárólag a kárpótlásra jogosító jogcím hiányával indokolta, azzal érvelt, hogy az internálás nem tartozik a Kpt.II. hatálya alá. Ennek a keresettel támadott határozati megállapításnak a vizsgálata a kárpótlási jogcím meghatározását és ehhez képest a Kpt.II. 1.§ (1) bekezdése és a Kpt. 3. § szerinti jogszabályi rendelkezések alkalmazását igényelte. Ennek során az elsőfokú bíróság a Pp. 206. §-ának megfelelően, a felek előadásának és a rendelkezésre álló bizonyítékoknak az egybevetése alapján helyesen állapította meg a tényállást. Az okirati bizonyítékok, és a történelmi tények aggálymentesen megítélhetővé tették a sérelmet, amelynek a kárpótlási törvények szerinti helyes minősítése az internálás volt. Az elsőfokú bíróság az ekként helyesen megválasztott jogcímből helytállóan vonta le azt a jogszerű következtetést, hogy a felperesnek nincs jogszabályi lehetősége kárpótlásra, mert az internálás nem tartozik a Kpt.II. hatálya alá. Jogi indokait a másodfokú bíróság osztja, nem ismétli.

A fellebbezésre emeli ki a másodfokú bíróság, hogy az élet elvesztéséért, illetve a szabadságelvonásért személyi kárpótlást csak a jogszabályban taxatíven felsorolt esetekben, az igény előterjesztésére nyitva álló törvényi határidőben benyújtott kérelem alapján kaphattak a törvényben felsorolt igényjogosultak. A Kpt., és az azt módosító törvények, valamint a Kpt.II. meghatározta azoknak a sérelmeknek a körét, amelyek orvoslására a törvény meghatározott személyeknek, meghatározott feltételek mellett, jogcímhez kötötten, adott időszakban lehetőséget nyújtott.

Az 1941. december 31. napján kiadott XX. tc. rendelkezett a visszafoglalt délvidéki területek Magyarországhoz történő visszacsatolásáról. Ennek következménye volt, hogy a magyar hatóságok többek között Sárvárra, Szombathelyre, Nagykanizsára, Barcsra internálták azokat a nem magyar állampolgárokat, akik a visszacsatolt területre korábban betelepültek. Az internálás mint személyes szabadságot rendőrhatalmági felügyelet mellett zárt, táborszerű körülmények között korlátozó intézkedés a Kpt. 3. § (1) bekezdés b) pontja szerint kárpótlásra jogosító jogcím. Két alkalommal volt lehetőség ez okból a kárpótlási igények előterjesztésére. Első alkalommal 1992. július 2. és november 2. napja között. Ezt követően a kárpótlás

íránti kérelmek benyújtásának határidejéről és az állampolgárok tulajdonában igazságtalanul okozott károk részleges kárpótlásáról szóló 1991. évi XXV. törvény módosításáról rendelkező 1994. évi II. törvény (a továbbiakban: T.) 1. § (1) bekezdése 1994. február 15. és március 15. napja között lehetővé tette ismét minden olyan jogosult számára a kárpótlási igény benyújtását, aki ezzel a lehetőséggel korábban nem élt. A T. jogvesztő határidőt határozott meg, ami azt jelentette, hogy az igény benyújtására nyitva álló határidő elmulasztása esetén ezt követő időben már nem volt törvényes lehetőség internálás jogcímén kárpótlási igény érvényesítésére.

A Kpt.-t módosító 1997. évi XXIX. törvény (a továbbiakban: Kpt.I.) ilyen jogcímen már nem biztosított lehetőséget kárpótlási kérelem előterjesztésére, és nem biztosított az új igények benyújtására lehetőséget a Kpt.II. sem. Nem változtat a sérelem jogi megítélésén, hogy a felperes hozzátartozójának a sárvári internáló táborban elszenvedett szabadságelvonását milyen más jogcímen (deportálás, kényszermunka, munkaszolgálat) kívánja minősíteni. A jogszabályi rendelkezések és az első személyi kárpótlási törvény hatályba lépése óta elmúlt tizenhét év történelmi kutatásai az egyes sérelmek jogi megítélését egyértelművé tették.

A kárpótlási jogcím helyes meghatározása vezette az elsőfokú bíróságot a Kpt. 2. § (1) bekezdés c) és d) pontja, továbbá a 3. § (1) bekezdésének c) pontja szerinti kárpótlási jogcímek definiálására, mert a jogvita eldöntése szempontjából e jogcímek meghatározása segítette az elhatárolásban. Ez azonban nem jelenti azt, hogy a sérelem bármely más jogcím alá besorolható lenne.

Mindezekre figyelemmel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A felperes fellebbezése sikertelen volt, a fellebbezési eljárásban az alperes perköltség megállapítását nem kérte, ezért arról a másodfokú bíróságnak a Pp. 78. § (2) bekezdése alapján rendelkeznie nem kellett.

Az eljárás a Kpt. 15. § (2) bekezdése alapján illetékmentes, felszámítható illeték hiányában szükségtelenül rendelkezett az elsőfokú bíróság illetékviselésről.

Budapest, 2009. május 20. napján

**Dr. Sára Katalin s.k. a tanács elnöke, Dr. Szőke Mária s.k. előadó bíró,
Dr. Páldy Zsuzsanna s.k. bíró**

A kiadmány hitelül:
tisztviselő